

POCÍHAJ BÓH

ČAS OPÍS EVANGELSKÍCH SERBOŮ

9. číslo · ISSN 0032-4132

Budyšin, september 1985

Lětník 35

Wotewr mojej woči, zo bych widzał dźiwy twojeho zakonja

psalm 119,19

„Z wotewrjenymaj wočomaj přez swět chodźić“ – to so husto žada. Što pak to woznamjenja? Štó da běha kaž slepy wočoło?

Zo su ludžo husto slepi za dźiwy wočoło sebje, tón začišć mam tež husto: Chcedža sej wočoło sebje, na „swojim“, wšo picobello sćinić a niča z tym dźiwy přirody wočoło sebje. Myslu tu na tajkich, kiž přimnu hnydom za srědkom, kiž niči rostliny, jenož zo by wočoło nich wšo porjadne bylo, a scyla njewidža, zo je žiwy mlóč wo wjele rjeńši hač najrjeńši železny plót. Abo kelko betona so džensa do našich dworow a zahrodow zwozy, a při tym stupa so tola wjele loštnišo po trawje a mjehkej zemi, tež hdyž je wona druhdy trochu blóćana!

Dźiwow je wočoło nas wjac, hač sej to zwjetša wuwědomimy, a wone su Bože dary za nas člowjekow. Dostanjemy je cyle darmo, cyle bjez našeje zaslužby a bjez našeho sobučinjenja. A runje tam, hdžež chcedža ludžo swoje zbožo přejara sami do svojich rukow wzać, tam niča woni tute dźiwy Bože, skónčnje tež samych sebje, dokelž nje-popřeja sej wotpočinka, kotryž je samo Bóh trjebał na sedmym dnju.

Sym njedawno sćinił mały wulět do krasnosće serbskeje krajiny wočoło Hódžija a Huski. Bě njedžela, krasne wjedro. Ale we wjeskach njewidžach njedželsce zdrasćenych ludźi – ewangeliskich Serbow abo jich potomnikow. Jedyn dźiw Božeho zakonja je, zo chce wón, zo bychu ludžo wotpočnyli, kaž je wón sam wotpočnył.

A što je Bóh činił, jako wón wotpočowaše? Wón je sej krasnosć, kotruž bě stworił, wobhladał: A Bóh pohlada na wšitko, štož bě wón sćinił, a hlej, to bě

jara dobre (1. Mojs. 1,31). My hladamy radšo na to, štož smy my stworiłi, na awta, murje, scěny, drasty, jědze, televizory... a dźiwamy so, hdyž so nam to rjaneho dnja wšitko pominja, dokelž smy chori a mučni a spróćni...

Woprawdźite žiwjenje, tajke, kotrež je poľne dźiwow, namakamy po pučach Božeho zakonja, a je to woprawdźe derje, hdyž Boha prosimy: Wotewr mojej woči za twoje dźiwy!

Cyły 119. psalm je jenička chwalba Božeho zakonja. Wón ma 176 rjadkow a je najdlěši ze wšěch psalmow. Boži zakon pak je zdobom Bože slowo, a te je stajnje slowo žiwjenja. My mamy druhdy začišć, zo wobkedžbowanje Božich kazni žiwjenje wobrezuje. To so tak zda, hdyž ludžo tute kaznje wusko rozumja.

Tež 119. psalm móže so jako zapis mrtwych zakonjow rozumić. To pak wón njeje: Wón je wuraz pobožnosće, kotraž je spóznała, zo je Bože slowo zarodk žiwjenja, zo je wone same žiwe. Štóž Bože slowo přesadzi do woprawdźiteho žiwjenja, tón namaka prawe žiwjenje.

Naš zmylk je husto, zo džělomy přejara do dweju džělow: cyrkej a swět, dušu a čělo, nabožnosć a swětnosć, modlenje a skutkowanje, wěru a žiwjenje... Bože slowo chce wosrjedž do našeho žiwjenja, do cyleho žiwjenja, a potom stanu so dźiwy, potom smy wobdaci wot dźiwow, za kotrež dyrbymy wězo měć prawej woči.

Chcemy tohodla pozběhnyć naše hrono k našej modlitwje: Božo, wotewr mojej woči, zo bych widzał dźiwy twojeho zakonja, zo bych widzał krasnosće, kotrež su přez twoje stworejace slowo nastali, zo njebych sej zasypał swoje žiwjenje z wěcami, kotrež sym sam stworił, a sej z tym zničil woprawdźite žiwjenje, wotewr mojej woči za puč twojeho zakonja, kotryž wjedže k woprawdźitemu žiwjenju, kaž je jón před nami soł naš Knjez Jězus Chrystus...

Cyril Pjech

Wosadna cyrkej Českosłowakskeje husitskeje cyrkwyje w Praze na Vinohradach

Šimšik w swojej cyrkwi sobudželačejam rozhlósa schow za nowy scělak. Potajkim z tuteje cyrkwyje wusylachu w dnjach 7. hač do 9. meje, najprjedy z ľubje a pozdžišo z pincy, do cyleho swěta powěsće a pokiwy za wojowacych wotćincow, slowa pozbudjenja a tróšta, slowa woľanja wo pomoc k zwjazkarskim armejam a lětaďam. Němcam so tehdy na zbožo njeporadzi scělak namakać. Tute slawne dny wopomina pomnik při Husowej cyrkwi, symbol přečiwjenja českeho ludu přečiwu ľže a namocy w mjenje prawa a spravnosće. Tu so chowa pjeršć z Lidic a Kobylis, a tu su wuryte slowa, kotrež w dnjach zběžka rozhlós wjelekróć wospjetowaše: „Zesilujte barikády. Help Prague. Пришлите сейчас же помощь.“ Tohodla swjećachu tu ľětsa na dnju róćnicy zběžka Božu službu bratr patriarch ThDr. a PhDr. M. Novák a fararjej J. Minařík a D. Krmenčiková.

W samsnej Husowej cyrkwi zeńdžechu so 16. meje dopoľdnja bratřa a sotry wosady, studenča Husoweje českosłowakskeje bohosłowakskeje fakulty a hosćo k swjatočnosći. Nutrnosć nawjedowaše a tež předowaše bratr patriarch. Bratr Praski biskop naspomni njeličomne wopory duchownych a lajkow w boju přečiwu němskim nacistam. Hłownu narěč dzeržeše dekan bohosłowakskeje fakulty dr. M. Salajka. Schadžowanje postrowiču tež zastupjerjo statnych zarjadow a towaršnostneho žiwjenja. Při tutej składnosći bu wosada na Vinohradach wuznamjenja z mytom „Zaslužbny wojowar přečiwu fašizmej“ a Českosłowakska husitska cyrkwi z mytom mini-

Českosłowakska husitska cyrkej w Praze 40. róćnicu wuswobodženja swjećila

Na wjacorych zarjadowanjach woswjećichu sobustawojo tuteje cyrkwyje ľětušu slawnu róćnicu. Njedželu, 5. meje 1985, runje na dnju Praskeho zběžka přečiwu okupantam, spominachu na nyšporomaj wěriwi na tutón jónkróćny podawk. Nutrnosći so wotměwašej na městnomaj, wusce z okupaciji a zběžkom zwjazanymaj. W Božim domje wosady w Praze Kobylisach měješe nyšpor Praski biskop M. Durčánek z fararjomaj O. Ungeranom a Sv. Mendelovej. Wobdžělnicy zhromadźizny nožkowachu potom na njedaloku bywšu wojersku třělernju a položichu tam kwěćel. Na tutej třělerni morichu mjenujucy němscy nacistća w běhu okupacije wulku ľič-

bu českosłowakskich wotćincow. Kóždy wobdžělnik swjatočnosće, zanurjeni do dopomnjenkow a modlitwow, počesći chwilku scicha wopomnjeće tych, kotřiž běchu žiwjenje za swobodu ludow Českosłowakskeje a tež druhich ludow woprowali. Kobyliska wojerska třělernja, w ľětach okupacije město hróžby a stracha, je nětko narodny pomnik, kotryž dopomina na zašłosć a warnuje do přichoda.

Druhe městno, hdžež so tež 5. meje Bože služby wotměwachu, je Husowa cyrkwi w Praze na Vinohradach. Hdyž skónčowachu w bojach w času zběžka w ľěće 1945 Němcy scělak w domje Praskeho rozhlósa, poskići farar A.

stra kultury. Zarjadowanje so zakónči ze statnej hymnu.

Poslednja z létušich swjatočnosćow wuswobodženja so wotmě 19. meje zaso we Vinohradskej Husowej cyrkwi. Na nysporje po přédowanju bratra biskopa M. Durchánka wustupi skupina młodžiny z deklamaciju a hudžbu wjacorych awtorow.

Wšě tute nutrnosće mějachy samsnu mysl a jenaki cil. Bě to modlitwa a přóstwa k Bohu, zo by škital čłowjestwo před tajkimi tradanjemi a čwělemi, kajkež přinješe zařidžena wójna, započata wot němskich nacistow, a zo by žiwjenje wšěch ludźi wobknježila lubosć. J. Mudra

Serbski cyrkwinski dzeń 1985

Zo su Serbske cyrkwinske dny z wjerškom w žiwjenju ewangelskich Serbow, wobswědći tež létuše zeńdženja dnja 22. a 23. junija we Wulkich Ždžarach. Běchmy so tam po 36 lětach znowa zešli. W běhu svojich 38lětnych stawiznow su so wuwili k woblubowanemu zetkaniu tych, kiž Bože słowo w maćernej reči lubuja.

Hižo na sobotnišim popołdnu móžeše předsyda k. farar Malink nahladnu ličbu wopytowarjow powitać. Mjez nimi běchu tež někotři katolscy bratra a hósć z Českosłowakskeje, farar Strádal, z Hronova.

W zwonka rjenje ponowjenej cyrkwi rozprawješe najprjedy wosadny farar Gille w stawiznach Božeho domu a wosady.

Na to přednošowaše we wosadnej žurli knjez dr. Jan Rawp z Budyšina na temu: „Stawizny a wuznam serbskeje cyrkwinskeje hudžby“. Po wědomostnych slědženjach mamy hižo z 10. lětstotka sem přenje spočatki křesćanskeho spěwa Serbow. Po založenju Mišnjanskeho biskopstwa běstje w 11. a 12. lětstotku klóštraj Marina Hwězda a Nowa Cala srjedzišći tutoho spěwa. Po reformaciji pak skutkowachu tež hižo wjesne kantorki jako zaspěwarki kěrlušow w cyrkwjach, dokelž pišćelow hišće njebě. Srjedz 17. lětstotka pak mamy hakle spočatki serbskeho cyrkwinskeho spěwa w Budyšinje. Wulki postup woznamjenješe wudaće: „Duchowne kěrlušowe knihi“ w lěće 1741. W dalšim mjenowaše rěčnik rjad ewangelskich a katolskich duchownych a kantorow nowšeho časa, kiž maja trajne zasužby wo wuwice serbskeje cyrkwinskeje hudžby a spěwa. Haj, samo K. A. Kocor njeby swoje wulke spěwne swjedženje srjedz zašleho lětstotka wuhotować móhl bjez ludźi, kotřiž běchu sej hudžbne znajomosće předewšěm tež w cyrkwinskih chórah přiswojili. Chwalobnje so tež wuzběhny poskitk serbskeje cyrkwinskeje hudžby na poslednim festiwalu serbskeje kultury, kiž měł so dale wuwijać. Smě so swěru rjec, zo je nam přednošk wotkrył dotal mało znaty a tola nic njewažny džěl našich kulturnych stawiznow. Štóž tam był njeje, je něšto hódne skomdžil.

Trajacy dešć drje je někotrehožkuli swěrneho wopytowarja wottrašil, so na njezdělnišim hłownym zeńdženju wobdžělic. A tola běchu z bliska a daloka přichwatali, zo bě cyrkej derje wobsadžena. Swjedžensku Božu službu wosadni pozawisća na hódne wašnje porjejšichu. Přédowanje měješe k. farar Pjeh z Berlina na zakładze lětneho heša: „Dajće słowu Chrystusowemu bohaće mjez wami bydlič.“ Po znatej

fabuli Zejlerja wo sknadžiku, wroblu a solobiku rozložil prašenje: Što ma solobik z toho, zo tak rjenje spěwa? Nima z toho ani hódnišu drastu hač wrobl. Spěwa druhim a sebi k wjeselu, nje-wočakuju z toho někajke lěpšiny, dokelž, komuž je wutroba poľna, tomu so ert přeliwa. Njeměli tež džensniši čłowjekojo z tajkeje skromnosće wuknyć? Hłowny wobsah biblije tola je, zo pokazuje křesćanam prawy puć k žiwjenju a dawa zdomow nawod za žiwjenje. Přetož Chrystus sam praji: „Ja sym puć, wěrnosć a žiwjenje.“ Často pak dožiwjamy džensa, kak sebi čłowjekojo puć k prawemu žiwjenju zaspaja, chcyjo sebi z nadměrnym džělom stworic wšě wuměnjenja za swójske derjeměće. A kak husto pod tajkim nastajenjom swójbja čerpi, dokelž přesahuja wosobinske přeca mocy a možnosće jednotliwca. Woprawdžite žiwjenje je byće z druhimi a za druhich. Na koncu namoľi kemšerjow, so dale prócować wo zromadnosć Serbow, zo by Bože słowo dale bohaće ze swojej hnadu mjez nami bydliło.

Wyši cyrkwinski rada Fichtner ze Zhorjelca pokaza w swoim přinošku na to, zo měli swěru hajić dale, štož tu je a po možnosći woziwić. Tež wjerški kaž tutón dzeń maja tomu služić.

Drježdžanski wyši cyrkwinski rada Auerbach pak wopomni wozjewjenje cyrkwinskeje konferency před 40 lětami, kiž wobsahuje wuznaće winy tež ze stron cyrkwyje w času fašizma. Pozběhowane bě znowa swjećenje Božeho wotkazanja w kruhu tak wulkeje wosady.

Po slódnym wobjedze na wjesnej žurli mějachy zaso wokřewjace zromadne spěwanje. Tež z nowym nabožnym spěwom so pospyta. Superintendent Albert namoľi w tutym zwisku k hromadženju tajkich spěwow, zo bychy so hodželi nazwučować a z tym do luda njesć. Prošeše pak tež wo dodawanje starych křesćanskich knihow k založenju knihownje. Lětuši serbski wosadny dzeń budže w Slepom. — Super-

intendent Wirth wozjewi, zo změjemy nazymu znowa Serbski tydžěn w Českej. Je pak trěbne, zo so zajimcy bórze přizjewja.

Na popołdnišim zeńdženju pokaza wosadny farar Gille mjez druhim na to, zo wotmě so w tutym Božim domje před 50 lětami (1935) poslednja serbska konfirmacija, štož so bohužel tež po poslednej wójnje wobnowiło njeje. Z džakownosću spominaše tež na swójeho předchadnika, fararja dr. Zyguša, kiž bě posledni serbski dušepastyr wosady.

Knjeni Tarankowa přednošowaše wo wuznamje a skutkowanju Čerwjeneho křiža, kiž so 1858 w Genfje založi a je džensa po cylum swěće jako organizacija mjezsobneje pomocy rozšěrjena a připóznata. Wosebje zapřimnje tam, hdžež je we wójnje abo při přirodnych katastrofach čłowjeska pomoc trěbna. Wažniše pak je, tak na koncu wuzběhny, wójnam zadžěwać, kaž jeje rany hoić. Přednošowarka sama hižo dołhe lěta njesebičnje we wobłuku organizacije skutkuje, a bě tuž dosć zajimawe, wo tym bliže zhonić.

Dale porěča farar Pjeh wo swoim dušepastyrskim džěle w Berlinje-Marzahnu. Do tutoho nowowutworjeného města su přichahnyli ludžo z čyłeje republiki. Su pak to ludžo, kiž su so po swójim přichadze znowa za cyrkej rozsuđili, a z toho je sobudžělo husto lěpše hač druhdže. Předewšěm so tam schadžuja hišće w swójbnych kruhach. Maja pak woprawnjene wuhlady, zo změja po času tež cyrkej abo wosadne srjedzišće.

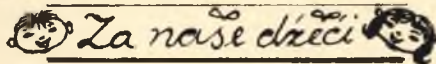
Skónčnje spominaše farar Malink hišće na někotre wuznamne wosoby Ždžarowskeje wosady.

W swoim končym słowje podžakowa so k superintendent Albert wšěm, kiž su k poradženju tutoho dnja přinošowali.

Duchownje wobohaćeni so wšitcy na dompuć podachu. Tuž na zaswidženje, da-li Boh — klětu w Husce! A. Grofa

Telegram z Ludoweje Pólskeje

Wulcyšneho knjeza superintendenta a wšitkich lubych Serbow a hósći z wukraja, zromadženych na Serbskim cyrkwinskim dnju we Wulkich Ždžarach, nanajwutrobnišo strowi Waš přecel dr. Gajewski a druzi pólscy přeceljo. Telegram njebudže scasom pola Was. Podajće jón do časopisa.

Citajće nastawk šulerja wo přenim šulskim dnju po prózdnych. Ale kedžubje, wón je wjele zmylkow napisal. Hač je wšitke namakaće?

Přeni šulski dzeń

Dołhe nazymske prózdny su nimo. Džensa, 28. awgusta, je zaso přeni šulski dzeń. Rano w 6.30 hodž. stawam, hačrunjež je hišće toľsta čma wonka. Spěšnje so zwoblěkam a njezabudu tež šawl a rukajcy, dokelž je wonka jara čoplo. W zahrodce našćipam hišće kwěcel narcisow za našu rjadownisku wučerku. K přenjeje hodžinje bych nimale zakomdžil, dokelž po puću do šule hišće wokoľlětace mejske bruki wobkedžbowach.

Hdž naša rjadowniska wučerka zastupi, strowjachmy ju wšitcy z wjesolym „Božemje!“ Potom zaspěwachmy spěw, a přenja hodžina so započea. Naša wučerka praji: „Započnjemy nowe šul-

ske lěto z wudawanjom wuswědčenjom.“ Hdž swoje wuswědčenje dostach, běch chětro wjesoly, nimo někotrych štwórtkow mějach lute pjatki tam stejo, a wučerka mje za tajki dobry wukon pochwali.

W drugeje hodžinje mějachmy matematiku. Pisachmy hnydom jako wospjetowanje krótko džělo wo deklinaciji ličbow. Po tym bě němčina na rjedže. Wučerka nam powědaše, zo budžemy so lětsa w němčinje wosebje z aděrowanjom a subtrahěrowanjom zaběrać. Tajke gramatiske zwučowanja nimam rady. Za to pak bě přichodna hodžina jara zajimawa: serbsčina. Wučerka nam powědaše wo serbskim wótcincu Handriju Zejlerju, kiž bě před dołhim časom wučer we Łazu. Potom čitaje nam z jeho knihi „Mišter Krabat“. Wosebje so mi lubjachy rjane pisane wobrazy w tutej knize, kotrež je namoľował Jakub Bart-Cišinski. To bě rjana hodžina, škoda, zo bě tak spěšnje nimo. Na koncu zaspěwachmy hišće němski ludowy spěw „Zady našej pjecy“, kotryž wosebje rady mam, dokelž su to lute wjesole hrónčka wo psach a kóčkach.

Hłódni běžachmy wšitcy po šuli spěšnje do jědzernje. Kucharki běchu džensa wosebje dobry wobjed nawarili: kóždemu poľny taler tykanca a torty. A jako kompot dósta kóždy porciju horčeho loda.

To bě rjana přeni šulski dzeń.

T. M.

Hósc na Serbskim cyrkwinskim dnju

Běše to wostudle za was, dokelž njejsće ničo rozumił? Kajke začisce maće? Byšće nam napisał, što sće pola nas začuwał?

Na tute prašenja chcu z krótkej rozprawy wotmołwić, po tym zo sym so přeni króć na Serbskim cyrkwinskim dnju wobdželił.

Wo biskopje Benu so powěda, zo je ratarstwo spěchował a zo běchu pola plódné, hdyž po biskopskim puću na Hodzj do Budyšina jěchaše. Hdyž jědžech ja 900 lět pozdžišo do Wulkich Ždžarow na Budyšin a Rakecy, kidaše so z kanami a myslach mjenje na plódné pola, ale na ewangelskich Serbow, kotřiž chcychu při tajkim wjedrje z lužiskich wsow do Wulkich Ždžarow jěć. Hdyž pak farar Malink cyrkwinski dzeń zahaji, běchu ľawki wobsadźene, a wšitcy spěwachu wjesele: Pój, wutroba, a wjesel so... Serbska rěč je mjehka, klinčič při wšěch konsonantach derje a wosebje při spěwanju, při liturgiji so derje na nju słuha. Myslach při tym: Tak su hać do Halštrowa, haj samo hać

do Frankowskeje jónu wjele wobydlerjow našeho kraja rěćeli, a džens swědča jenož hišće městne mjena we wjele krajinach wo tutej rěči. Druha myslička mi zeschadza: Nacionalsocialisća planowachu, tutu rěč w Němskej „pohrjebać“ — je znamjo Božej miłosće a spřećiwjenja wjele Serbow, zo je so tuta rěč wuchowała.

Při mojim přemyslowanju započa C. Pjeh z předowanjom a powědaše fabulu Handrija Zejlerja. Wrobl a soľobik stej sej zwonkownje podobnej, soľobik pak zanošuje swój spěw, dokelž jemu wutroba z džakownosću překipi. Křesćenjo a njekřesćenjo rozeznawaja so zwonkownje runje tak malo kaž wrobl a soľobik, ale mjez křesćanami bydli bohatstwo Božeho słowa. Knjez sup. Albert, přeložowaše mi do němčiny. Potom swjećachmy Bože blido a běchmy jako sotry a bratřa při wołtarju zhromadźeni. Džěći ze swojim nanom abo ze swojimaj staršimaj swjećachmy ze staršimi wosćinymi: Swójba Boža bě so zešla.

Po wobjedže spěwachu so spěwy, a wo někotrymžkuli podawku so rěčeše. Wobspěwachu so serbske hory, a mnohohłósnje zaklinčachu spěwy wo lubosći mjez ludźimi. Dopomnjenki na wob-

lubowanych Serbow so powědachu, a ze žortom a wědu wotměni so přinošk po přinošku. Wuznaće k serbsćinje je z dobom wuznaće k wosebje čežkemu pućej, po kotrymž je Bóh Serbow wjedł. Tohodla so wšitcy napominachu, rěč čistu džeržeć a ju pěstować.

Na hłownej zhromadźiznje slyšachmy rozprawy wo wosadnym žiwjenju w Berlinje-Marzahnje, džěći přednjesechu spěwy, a žiwjenje založerja Čerwjeneho křiža so předstaji. Tež wosadny farar postrowi zhromadźenych a powědaše wo poslednej serbskej konfirmaciji we Wulkich Ždžarach 1935. Kelko budže hišće žiwych, hdyž wosada jich na jubelkonfirmaciju přeprasy?

Jara džakowny sym so wrócił. Serbske spěwy we mni klinčachu. Přecelna atmosfera bě so mi lubila. Sym křesćanow dožiwił, kotřiž česćachu našeho Knjeza skromnje a přecelnje, tola tež jara chutnje a doraznje w swojej rěči.

Chcemy džakowni wostać za to, zo móžemy po času stracha a hróžby, kotryž je hišće w pomjatku, někć zhromadnje so serbsce a němsce modlić a spěwać a Boha prosyć, ze swojim wjednanjom mjez nami přitomny być.

Dieter Auerbach

Lejno-Ptačecy

Knjez farar G. Neumann woswjeći dnja 3. 7. 1985 swój 25lětny ordinaciski jubilej w Lejnianskej cyrkwi. Wjele ludźi bě přichwatało, tež tójšto Serbow.

Po začehnjenju fararjow — mjez nimi tež serbski sup. knjez S. Albert — zanošowaše chór „Z Bohom wšitko počina“ a do předowanja „Swjaty, swjaty, swjaty je naš Bóh“. Předowanje měješe wyši konsistorialny rada dr. Winde ze Zhorjelca. Wón wupraji mj. dr. tež mandželskej fararja słowa džaka a připóznaca, je wona tola wědomje žiwa jako farska žona a ze swojim příkladnym žiwjenjom je přinošowała k zohnowanemu skutkowanju wosadneho fararja; přetož swójba fararja tež předuje.

Putajo porěča mloda Martina Pečikec a zmysłapólnje wukładowaše slowo A. Schweitzera.

Přizamkny so spowědž.

Z kěrlušom „Njech Bohu džakuje“ so skónčichu wosrjedž tyždenja popołdnju so wotměwace swjatočne kemše.

Běchmy přepróšeni na swačinu do samsneje žurle, hdžež pobychmy w l. 1981 na wosadnym dnju, tehdy tam wjesele serbske spěwy spěwajo. Tu porěča serbski superintendent skrótka a přepoda mały dar.

Z hnutej wutrobu so podžakowa knjez farar Neumann za wšě rjane dary a slowa kaž tež za to, zo běchu telko na jubilej přichwatali. T.

Přispomnjenčko

Casopisy, do kotrychž wšelacy dopisuja, njemóžeja a tež nochcedza jednotne mjenjej přinjesć. Kóždy tola pisa po swojim nazhonjenju a stejišću. Tohodla sym w aprylskim wudaću pisał: „... zo so při tym tež wšelake nahłady jewja, je po mojim mjenjej dobre a ma so znajmjenša respektować“. Podobnje plaći to tež za čitarjow.

W tutym čisle wozjewimy list fararja Pjecha, kiž so počahuje na rozprawy wo kublanskim dnju, kotruž w junjskim čisle čitachmy. Bohužel njejsym na kublanskim dnju był a tohodla nje-

Fararjo na puću do Božeho doma. Přědku naprawo: farar Neumann z Lejna.

(foto: Juergensohn)

móžu k tomu wjele prajić. Po mojim zdaću pak stej sej wobě stejšiči blišej, hać je to na přeni wokomik spóznac. Chcu spytać, tute swoje mjenjej rozklasć:

Zakład našeho žiwjenja jako křesćan je wěra do našeho Zbožnika Jězusa Chrystusa. Po jeho słowje spytamy žiwi być a jemu chcemy tež potom poslušni być, hdyž wón nas namołwja, zo bychmy šli a wšitke ludy za wučomnikow činili (Matej 28.19). To so z připowědanjom stanje. Ale Chrystusowemu słowu poslušni być rěka tež, blišeho lubować kaž samoho sebje. To pak so potom njemóže jenož ze słowami stać. W lisće Jakuba čitamy: „Budźće pak činjerjo słowa, a nic jeno posłucharjo“ (Jak. 1.22). Po mojim mjenjej potajkim woboje hromadže słuša: slowo a skutk.

Za nas to rěka: Štóz na skutki lubo-

sće zabudže, toho mamy na to pokazać, zo je wěra, kiž skutkow nima, sama we sebi mrtwa (Jak. 2.17). Štóz pak jenož na skutki myslí, toho mamy na to pokazać, zo je zakład našeho křesćanskeho skutkowanja naša wěra, kotruž njemóžemy zamjelčeć. A kóždy z nas ma so před Bohom prašeć: Připowědam ja ze słowami a ze skutkami Božu wjesołu powěsć? Haj, nimamy jenož pobožne slowa prajić, ale mamy je tež prajić, a nimamy zabyć, zo nas wěra do skutka woła. Tak ja tu wěć widžu, a po mojim mjenjej jewi so to tež w horjeka naspomnjenymaj nastawkomaj. S. Albert

Dobra rada. Tak chcemy činić:

Wšitko do Božej ruki klasć.

Wšitko w Božej ruce wostajić.

Wšitko z Božej ruki wzać!

Rjane wjedro a dobre wjedro njeje přeco wšo jedne

W suchim času do žnjow. Žito bě dawno hižo přehnate (wokolo Wojerec praja: žito je čechnate, we Wochozach: žito je wuhorjene, a zaso druhdže: žito je scěhnjene). Měnjene je wšudžom to samsne: We wulkej suchoće je žito na wuparkach (na slabjenkach) do časa blěde a zorno je slabuške.

W tajkej suchoće běchu měščanki pola nas na wopyće. Tuž so započea mróćić, a boží deščik bě blisko. Žony z města starosćiwe na njebjo hladajo žaloščachu: Nadžijomnje dešč njeprjindže. Naš nan so wottorhny: Je da tole možno! My wšědnje stysknje wo dešč prosmy, a wam so waše stupnički a suknički wažniše hač naše suche pola.

Haj wšak, dziwna wěc, zo měščanki při palacym slóncu so njemóžachu na wokřewjacy deščik wjeselić. Naš nan wšak so njetrjebaše tak zlé na nje rozlubić. Što měšćenjo wo burstwje rozumja? Što rozumimy my, hač su rjane dny za nas přeco dobre?

Snano su runje bože njewjedra w našim žiwjenju za nas spomóniše hač lute rjane, slónčne dny. Spominaj na to, hdyž přińdu čmowe časy, chorosće, starosće abo horkosće na tebe. Tež ja nochcu zabyc, zo sym wam džensa takle napisal. Gerhard Wirth

„Čas pobožnych słowow je nimo“

K rozprawje wo Kublanskim dnju 1985 (PB junij)

W tutej rozprawje praji so: „Hladajo na hesło zeńdženja wšak wubudzi **zwěsćenje**, zo je čas pobožnych słowow nimo, wěste zadžiwanje.“ To klinči tak, jako by referent, potajkim ja, to na kóncu referata a to hišće po wšem zdaću dospólnje bjez zwiska „zwěsćil“. Přeciwo tomu dyrbbju so z wjacorych přičin wobarać:

„Čas pobožnych słowow je nimo“, njejsym ja **zwěsćil** a to tež nic na kóncu, ale sym to na **započatku** c i t o w a l . to rěka, wozjewi, zo je to druhu prajit. A prajit je to, to sym tež wuraznje připrajit, dr. Beyers Naudé. Naudé njeje někajki něchtó, ale wón je jara znaty běly teolog. Spočatk decembra 1984 wuzwoli so wón za generalneho sekretara Južnoafriškeje cyrkwinskeje rady (SACC) jako naslědnik lawreata Nobelowego měroweho myta Desmond Tutu, kotryž bu anglikanski biskop Johannesburga.

A tute słowo, kotrež je pobožnych ewangelskich Serbow „zadžiwało“, je wón prajil, jako započachu ewangelske cyrkwy wulku njeprawdu rasizma, na kotrež maja wone wěstu sobuwinu, na swóich wulkich konferencach jako hrěch spóznawać a to činić, štož prawu pokutu woznamjenja, mjenujcy zapčetych, potłócowaných a wuklukowaných, njeswobodnych a wo swoju swobodu wójowacych Afričanow tež materielnje — nic jenož z (pobožnymi) słowami — podpěrać. To nochcu tu dale rozklásć, sym to w swojim přednošku na kublanskim dnju činił. W rozprawje so to bohužel njejewi.

Zo njeje rozprawjer — a snadž tež druzi — rozumil, wo čo džensa w swětowym křesćanstwje woprawdže dže —

na tajkich wulkich konferencach kaž w Budapesće pola Lutheranow, we Vancouver pola Swětowej rady cyrkwjow a w Toronto pola Reformowaných —, to pokazuje sada w rozprawje: „Je pak so tam tež jednało wo načasnych prašenjach zachowanja měra, pomocy hlód tradacym a wo swoje čłowjeske prawa wójowacych ludach.“ Před tym so praji, zo bě hesło schadžowanja w Budapesće „Chrystus — nadžija swěta“. Hdyž scěhuje potom runje mjenowaná sada, potom klinči to tak, jako by so to wažne wo tutej temce nimo tutej problemow prajilo, zwonka nich. Karikuruju: Najprjedy rěčimy pobožnje wo tym, zo je Chrystus nadžija swěta, a to nima ničo ze swětow a z politiku a z měrom... činić, „wozewjemy wjesole poselstwo“ a potom takrjec jako připlack („Je pak so tam tež rěčalo...“), zo njebychmy před druhimi so zdali jako dospólnje swětej cuzy, naspomniny tež měr, hlód na swěće a wulku njeprawdu w „třećim swěće“...

Ně! „Chrystus — nadžija swěta“ — nic njebjes, rěkaše hesło! Čas pobožnych słowow je woprawdže nimo. Tež w Budapesće su lutherske cyrkwy jednali, wone su dwěmaj južnoafriškimaj cyrkwjomaj poľnu zhromadnosć zapowědžili, doniž so wonej cyle jasnje wot apartheid-politiki swojeho knježerstwa njezdělitej.

Chrystus je nadžija za njesměrnje pod apartheid čerpjacych Afričanow nic z tym, zo jim to předuje, ale z tym, zo jako křesćenjo wójujemy přeciwo tomu, štož honi jich do zadwělowanja, zo so jako křesćenjo tež politisce zasađžujemy za wotstronjenje tutoho systema, wo kotrymž sy cyrkwy prajili: „Apartheid je hrěch.“

Chrystus je nadžija za tych, kotřiž boja so njesměrneho brónjenja dla před přichodnje wójnu nic z tym, zo předuje pobožnje, zo měr přińdže wot Boha, ale z tym, zo so zasađžujemy za měr a wotbrónjenje, a to na te wašnje, kotrež wotpowěduje wěcy, mjenujcy politisce. To su ci, kotřiž su to jako „měrowi fararjo“ hižo dawno činiłi, a džensa činja to cyrkwy na cylum swěće.

„Chrystus je nadžija swěta“ je jara po-Božne wuprajenje, dokelž chce Bóh přez Chrystusa a tych, kiž jeho slěduja, přez JEHO a jich skutk to wotstronić, štož steji přeciwo tutej nadžiji.

Tohodla je so w Budapesće **hlownje** wo tym rěčalo a potom wězo tež wo jenož cyrkwinskih wěcach, nawopak potajkim hač wuchadža to z rozprawy, ale tak, kaž sym to w referace rysował, wuchadžejo wot citata Beyers Naudéa. „Čas pobožnych słowow je nimo!“

Cyril Pjech

POWĚŠĆE

Johanes Scholze pječašěsćdesatnik

Dnja 13. septembra 1985 woswjeći cyrkwinski běrowowy direktor Johannes Scholze swoje 65. narodniny a docpěje z tym pensionarnu starobu. Wón džěla hižo wot 1. apryla 1939 we Wobwodnym cyrkwiskim zarjědže na Awgusta Bebelowym (prjedy Albertowym) naměsće w Budyšinje. W 30tych lětach je wón w Lubiju nawuknył powoľanje zarjadniškeho přistajeného, wot lěta 1948 je zastojnik. Jako tajki je w eforijach Budyšin, Kamjenc, Lubij a Zitawa Sakskeje krajnjeje cyrkwy sobu zamoľwity za financne rjadowanje ewangelskich wosadow. Jako rewizor cyrkwinskih pokladnjow je wón husto

po serbskich a němskich wsach našeje wokoliny w běhu wjace hač 40 lět jězdil a fary w financielných naležnosćach poradžował. Přejemy jemu Bože žohnowanje a krutu strowotu za daleše žiwjenje a skutkowanje.

Bošecy. 8. junija swjećeše knjez Jurij Grofa swoje pječašěsćdesatnicy. Ze serbstwom zwjazany je wón přez swoje powoľanje w serbskej čišćerni wot lěta 1934 sem. Wězo dyrbbješe tute džělo hižo 1937 zaso přetorhnyć, dokelž bu zawod wot fašistow zawrjeny, a to hač do lěta 1947, jako so z wójnskeje jatby wróćiwši, w čišćerni Nowa Doba džělać započea. Wón zloži mišterske pruwowanje a pozdižo zamoľwitu funkciju jako korektor na so wza. Tež naš Pomhaj Bóh měsacnje přez jeho ruki dže. Wón pak njeje Serb jenož powoľanja dla, ale tež z wutrobu. Runje tak je w cyrkwiskim žiwjenju zakorjenjeny. Rady wopytuje zarjadowanja našeho Serbskeho cyrkwiskeho dnja. Wón je tež člon cyrkwiskeho předstejerstwa a rjaduje sobu Bože slůžby w Kubšicach, při kotrychž porjadnje epistolu a scenje čita. Přejemy tež džensa hišće bratřej Jurjeje Grofje Bože žohnowanje, strowotu a wšo dobre. G. L.

Nowy kěrľuš

1. Hdyž jónu Knjez so wróci k nam, hdyž jónu Knjez so wróci k nam, ow zo bychmy tež tam byli, hdyž jónu Knjez so wróci k nam.
2. Hdyž swjeći swój wopušća row ...
3. Hdyž Boha trón wostupja wšón ...
4. Hdyž z knihu sam Bóh přińdže k nam ...
5. Hdyž z mjenom Knjez nas zwola sam ...
6. Hdyž na swój kwas přeprošy nas ...
7. Hdyž zahrima: Haleluja ...

SERBSKE BOŽE SLŮŽBY

september 1985

1. 9. — 13. njeđzela po Swjatej trojicy
Budyšin-Michalska: 9.00 hodž. kemše (Albert)
Budestecy: 14.00 hodž. kemše (Albert)
8. 9. — 14. njeđzela po Swjatej trojicy
Huska: 10.00 hodž. kemše (G. Lazar)
15. 9. — 15. njeđzela po Swjatej trojicy
Bart: 10.00 hodž. kemše (Malink)
Budyšin: 10.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom (Wirth)
Buceky: 10.00 hodž. čitanske kemše (Kokelic)
Hrodzišćo: 8.30 hodž. kemše (Malink)
Poršicy: 8.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom (Wirth)
29. 9. — 17. njeđzela po Swjatej trojicy
Hodžij: 10.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom (Wirth)
Klukš: 8.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom (Feustel)
Polpica: 10.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom (Feustel)
6. 10. — 18. njeđzela po Swjatej trojicy
Budyšin-Michalska: 9.00 hodž. kemše (Pjech)
Budestecy: 14.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom (Pjech)
Serbske blido: pjatk, 20. 9., 19.30 hodž. na Michalskej farje

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchowných. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin, Sukelnska 27. Redaktor: sup. Siegfried Albert, 8600 Budyšin, Serbski kěrchow, tel. 42201. Ekspedycja: farar G. Lazar, 8601 Buceky (Hochkirch), Kirchow 3. — Lic. č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Mišterskeje rady NDR. — Čiść: Nowa Doba, čišćernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-1199). — Wuchadža jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Sp. Bautzen 4962-30-110 — Index-Nummer 32921